

ישע"א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב-לבריאות שמידה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

ערש"ק פרשת "חיי שרה", ערש"ק כ"א בחשון תשע"ה גליון מס' 444

שבת מברכין ר"ח כסליו יום א' המולד יום שבת קודש, שעה 9, 46 דקות ו-17 חלקים.

בת ק' כבת כ' !!!

העולם הזה - נוה התלאות כהגדרתו של רבינו תם ז"ל, אינו עולם של פינוקים כלל ועיקר. המציאות עולה על כל דמיון, ובמהלך חייו של האדם בעולם מתרגשים ובאים אליו ועליו ניסיונות לא קלים, שעליו לצולחם ולהתרומם, לגדול ולהתעלות דווקא מתוך הקושי והצער, לברוח מהבורא יתברך ממנו - אליו, להפציר ולהתחנן, לייחל ולהתפלל שיזכה לישועה ולתשועה במהרה... כאשר הצרה טומנת בתוכה אוצר נפלא, אפשרות והזדמנות פז להשיג קירבת ה' בתפילה מעומקא דליבא ובדמעות, שהרי שערי דימעה לא ננעלו! והנה לאחר זמן כאשר זוכים אנו לברכה ולישועה "יירצוהו מן הבור...". לעלות ולהתעלות וליזכות לשפע רוחני וגשמי, והשאלה הנשאלת, האם כעת מודים אנו לה' מקרב לב על הניסים ועל הנפלאות!? האם מרגישים אנו באמת שלולי שה' היה בעזרנו, היינו נופלים שדודים למרגלות הצר הצורר מלך כסיל וזקן שכל העת אורב, מחכה מתי ניפול לידו!? שומה עלינו וזכות נפלאה לתת תודה לה', בתפילה נרגשת כמו בעת לה היינו זקוקים ומשוועים לעזרה... ב"מרוה לצמא" הרב פינחס ברעידר הי"ו כתב דרש נפלא המלמדנו בינו ומאלפינו מוסר כיצד על היהודי להתנהג עת זוכה לקירבת ה'. שרה אימנו אמרו חז"ל היתה בת ק' כבת כ', לרמוז ולדרוש מזמור ק' בתהילים היינו מזמור לתודה, מזמור כ' היינו "למנצח מזמור לדוד, יענך ה' ביום צרה וגו'", כמו שבמזמור כ' המדבר על הצרה אדם מתפלל מעומק הלב, כך חובה מוטלת עליו במזמור לתודה, להודות מקרב לב, בת ק' כבת כ' !!! כך היתה דרכם של צדיקים ואבות העולם להודות לה' על דבר קטן וגדול, על כל פרט ופרט, וכדרשו חז"ל בברכות "כל הנשמה תהלל קה וגו' " על כל נשימה ונשימה יש להודות ולהלל, לשבח ולפאר! ובספר נפלאותיו לבני אדם מסופר על אדם שהביא ברכות לבית הכנסת. לשאלת הנוכחים, האם מדובר באזכרה, נענה ואמר שהביא הברכות כדי להודות על הנס שאירע לו עת חצה ברחוב הסמוך את הכביש בדרכו לתפילה, ומאי שם הגיחה מכונית במהירות, והתנגשה בו חזיתית, בינתיים עף באויר "עלה למרום" והנה "נחת בשלום", ללא שריטה וחבורה קלה, ולכן בא הוא לפרסם הנס להודות ולהלל! והנה למחרת באותו בית הכנסת מתפלל נוסף מוציא ברכות, לשאלת הנוכחים לשמחה מה זו עושה, ענה ואמר: לא תאמינו, אתמול חציתי את הכביש, שידידנו היקר סיפר את שאירע לו שם, זה מכבר, והנה באה מכונית ועצרה וחציתי את הכביש בהשקט ובביטחה! לתמיהת הנוכחים והרמת גבותם, הפטיר ואמר: "ומה חברי שנבהל כהוגן, הודה על הנס שאירע עימו, אני שה' דאג שלא אבהל ולא אפחד על אחת כמה וכמה מחוייב אני להודות ולהלל!!! אחים יקרים נפקח העיניים ונודה בפה מלא על ניסיו ונפלאותיו שעיימנו בכל עת ועת עד כי יבוא גואל!

לפני ואזרני...

סיפר הרב גלינסקי זצ"ל: כשהיינו באחד ממחנות הכפיה, היינו נזרקים למיטות לאחר יום עבודה עמוס ומפרך. לא היו עוברות כמה שניות וכולם היינו נרדמים שנת ישרים. באחד הלילות קרה דבר שגרם לסיט, רק הבעיה שזה לא היה בחלום אלא בהקיץ. אחד מהפעילים החל גונח ומילל ללא הרף: "אני צמא, אני צמא". לא היה מתנדב אחד מבנינו לספק לו את מבוקשו. כולנו היינו שבורים ורצוצים, עייפים ורדומים. אך הגניחות והיללות לא מפסיקות. כולנו קיווינו, כולנו יחלנו שעוד מספר שניות ישרור השקט במקום ונוכל לחזור לישון. עד מהרה התברר שהציפיות היו בגדר אשליה. בליט ברירה קמתי, מספר הרב גלינסקי, והבאתי לאותו אדם כוס גדושה של מים. האנחות והיללות הצורמות נפסקו. חזרנו כולנו לישון עייפים אך מרוצים. אך הלא יאמן קרה. אותו אדם מתחיל שוב לגנוח ולילל: "הייתי צמא, הייתי צמא"... ואם תשאלו מה קשור סיפור זה לפרשתנו. ובכן, כולנו מכירים את היצר הרע. אותו מלאך הממונה להחטיא את בני האדם. מנסה הוא ומנסה בכל עת וזמן בכל מקום ומצב להפיל את האדם ברישתו. גם כשאדם כבר זוכה לעסוק במצוה והצליח להתגבר על יצרו שרצה למנועו מכך, עדיין היצר מחכה לאדם לאחר המצוה, מנסה הוא ליטול את המצוה היקרה מהאדם. גם עם אברהם אבינו היה כן. כשראה השטן שלא יכל עליו להכשילו בניסיון העקדה, גרם למותה של שרה אמנו כדי שאברהם אבינו יצטער ויתחרט על שהלך לעקוד את בנו דבר שגרם למות אשתו היקרה, אבל גם בניסיון זה עמד אברהם אבינו ובכה אך מעט על מות שרה שלא להראות סימני חרטה. נאזור אומץ ועוז לעמוד תקיפים כנגד היצר הרע ונזכה לכל הברכות.

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

	כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו תם
ת"א	16:19	17:19	17:53
י-ם	16:05	17:18	17:57
חיפה	16:09	17:18	17:54
ב"ש	16:26	17:21	17:58

הפטרת השבוע: והמלך דוד

מוטעמים לשבת

בתפילה לבוראו שיאיר עיניו במאור תורתו וישקוהו ממימיה, הריהו מקבל סיוע ממרום, והתורה הקדושה מרווה צמאוננו. לא זו בלבד, אלא שגם "לגמליו" היא משקה, שפע ברכה והצלחה ניתן גם למקנהו ולרכושו, כי עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, ותלמוד תורה הוא מהדברים שאדם אוכל מפרותיהם בעולם הזה מלבד הקרן הקיימת לעולם הבא!

(מעין השבוע)

"והאיש משתאה לה" (כד, כא)
כתב רבינו ה"בין איש חי" זצ"ל בספרו "פתח עינים": סגולה להנצל מעין הרע, לעשות אות "ה" של כסף, גם המנהג לומר "חמשה" כנגד בעלי עין הרע, להנצל. והואיל והיו עם אליעזר אנשים, וראו את רבקה, חשש פן יטילו בה עין הרע בראותם יופיה וחוכמתה, וזיוזתה ודרך ארץ שלה, לכך שם בכוונה שלו אות ה', לשומרה מעין הרע. וזהו שכתוב "משתאה לה". תיבת "משתאה" קרינן בה "שם את ה', לה".

(מעין השבוע)

מזה, שהמים עלו לקראתה ולא היתה צריכה כלל לשאוב. אולם, עדיין קשה, מדוע באמת לא עלו המים לקראתה כאשר באה לשאוב מים בשביל הגמלים? ברם, עיקרה של מצוה הלא היא כוונת הלב לעשות רצון הבורא. והנה, כשבאה בראשונה לשאוב מים, הרי נתכוונה לשאוב רק בשביל עצמה, ואז עלו המים לקראתה, לבל תצטרך להטריח עצמה. אבל לאחר מכן, כשבאה לשאוב בשניה, הרי כבר נתכוונה לשם מצוה של גמילות חסד, ואז רצו מן השמים שהיא תעשה במו ידיה את כל פעולת המצוה - לכן לא עלו המים לקראתה, שכן התאמצותו וטירחתו של האדם בשעת קיום מצוה חשובות עד מאד בעיני השם יתברך...

(מענה של תורה)

"שתה ארוני... ותאמר גם לגמליך אשאב" (כד, יח-יט)
רבינו האביר יעקב אבוחצירא זצ"ל הביא דברי הזוהר הקדוש, שרבקה רומזת לשכינה הקדושה. והמים כידוע, הם משל לתורה הקדושה. וכאשר אדם פונה

"ויאמר עבד אברהם אנכי" (כד, לד)

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל שנזדמן פעם לעיירה אחת, אבל הוא לא פירסם עצמו שם, הוא ישב בקצה השולחן ולמד. בשבת ביקש אחד מבעלי הבתים להזמין. אמר לו הרב: אני בעל ה"חפץ חיים". נדהם הלה ושאל: למה לא גילה לי כבוד הרב דבר זה עד עכשיו? ענה ה"חפץ חיים": כשלבן הזמין את אליעזר לאכול ("ויושם לפניו אוכל") ענה "עבד אברהם אנכי". והתכוון לומר: אני נזהר בכשרות. אף אני, כל הזמן אני מונע עצמי מפירסום. אבל כשמזמינים אותי לסעודה, אני מגלה זהותי כדי שלא יכשילוני במאכלים שיש בהם פקפוק...

(תורת הפרשה)

"וירץ העבד לקראתה" (כד, יז)
לפי שראה שעלו המים לקראתה. (רש"י). כתב בספר "קדושת לוי": הרמב"ן אומר, כי הראיה לזה היא, מכיון שלהלן אצל הגמלים נאמר: "ותשאב" ואילו כאן לא נאמר בכלל לשון שאיבה, הרי משמע

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

מקום! פנו מקום לרב מלובלין! נשמעות מרחוק. היה זה הגאון הקדוש רבי שניאור זלמן מלובלין בעל "תורת חסד" - אשר עלה בשנותיו האחרונות לירושלים. בימי שיבתו בירושלים היה יושב סגור בביתו על התורה ועל העבודה, והנה להפתעת אנשי ביתו הביע את רצונו ללכת לתפילת מנחה וקריאת "יחיל" לכותב המעריב, למרות שהוא שרוי בצום וחולשתו כבדה. משנה הפתעה היתה לאנשי ביתו כאשר בצאתו חשב את כובעו החורפי העשוי פרווה עבה, וכך הלך לכותל המערבי על אף השרב הגדול. הערבים בשוק ה"ברטקף" אשר ישבו על הריצפה משני עברי הכיוון הכולל המערבי להעתיר בעד הגשם, קמו לכבדו בקידה, כשהם אומרים זה לזה: "הדא אייחכם אל אייביר אל יהוד" (זהו החכם היהודי הגדול) ובודאי כבר יהיה לנו היום גשם". כאשר רבי נטע וייס ראה לפתע את הגאון מלובלין מתקרב, ניטל ממנו כושר דיבור מחמת המורא מפני שר התורה, הוא קטע את דבריו באמצע וצנח מעל הספסל. חיש מהר רמו לחזן, והקהל התחיל להתפלל תפילת מנחה בהתלהבות עצומה ובדמעות שליש. כיון שהגיע החזן לברכת "ברך עלינו" והזכיר את המילים "ותן טל ומטר לברכה", התחילו ללדי התשב"ר של הספרדים לקרוא כאחד בקול גדול: "ותן טל ומטר לברכה", "ותן טל ומטר לברכה"... אליהם התאסף גם כל ילדי התשב"ר של האשכנזים, וכשלושים פעם חזרו הילדים על פיסקא זו בקול משועשע ומזעזע. הילדים שוועו והגדולים בכו, ונדמה היה כי גם אבני הכותל בוכות עמיהם. רק בקושי הצליחו המלמדים להשקיט את הילדים, כדי שהחזן יוכל להמשיך ולסיים את הברכה. עניית ה"אמן" של כל קהל הנאספים פילחה את האויר ועלתה השמימה. אחר תפילת ערבית התחיל הקהל להתפורר כל אחד לביתו. גם הגאון מלובלין צעד אט אט בדרך לביתו יחד עם קהל גדול, שליווה אותו פסיעה אחר פסיעה. והנה עודם במעלה הארץ של "בת מחסה", נתכסו השמים בעבים שחורים, רעם אדיר הרעיד את האויר, ותוך דקות ספורות ניתך ארצה גשם עז, וארובות השמיים נפתחו לרווחה. "חודש טוב, רבי! חודש טוב, רבי!" - הריע הקהל בשמחה כאשר הגיעו רטובים עד לשד עצמותיהם לפתח ביתו של הרב מלובלין. בלחיצת יד ובנשיקתה נפרדו ממנו, כשהם רצים לתפוס מחסה מהגשם העז שצלף על כל פנים ורבע את האדמה הצחיחה. הבורות שבעיר, שעמדו בריקנותם כבר כמה חודשים נתמלאו חיש מהר מים חיים, ויהודי ירושלים אמרו שירה לקדוש ברוך הוא (ירושלים של מעלה).

(הבית היהודי)

והייתם לי סגולה

זרע של קיימא - טוב שיניח את האגודה של חמש בדי ערבה תחת המטה שישן עליה.

זרע של קיימא - תיתן האישה אשר בעלה יתן לה במתנה יין לקדש עלי במילה.

זרע של קיימא - אם אפשר שידליקו עשר מנורות בבית הכנסת בליל טבילה, ויכולים להיות מנורות חשמל.

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב"ג ר' יוסף מוזרבי שליט"א

חינוך הבנים

זהירות!! נקמה!! שקר!! פתחו עיניים!!

יש להקדיש התייחסות מיוחדת למעשי נקמה. לילדים יש נטיה טבעית לנקום. נסו להסביר לילדיכם עוד בהיותם רכים בשנים, מדוע אסור לנו לנקום, וכיצד הכעס עלול להרוס את שלוות הנפש של האדם ואת חייהם של האנשים סביבו. ילד אחד כעס על חברו והתנקם בו בכך שנשך אותו נשיכה הגונה. המנהל שלח אותו הביתה, וציוה עליו להישאר גם למחרת בביתו, וללמוד מתוך ספר העוסק במצות "ואהבת לרעך כמוך". אביו הכריח אותו להעתיק מתוך הספר במשך כל היום. המנהל ואבי הבן האמינו שניהם כי בכך הם יחדירו בו מוסר השכל, כיצד לנהוג כלפי חבריו בכיתה. ככל שילמדו אותו לרסן את עצמו, כך הוא יהיה מסוגל לחיות בשלום עם אנשים אחרים ועם עצמו. רוצח מפורסם אחד, כאשר עוד היה תלמיד ישיבה, כעס פעם מאוד על אחד מחבריו בישיבה. ברוב כעסו לקח סכין וקרע את חליפתו של הבחור לגזרים. התלמיד הראה לאביו את חליפתו הקרועה והאב התקשר לראש הישיבה. "אתה מגדל רוצח בישיבה שלך", אמר לו. כאשר מאוחר יותר הוא אומנם רצח מישהו, התקשר ראש הישיבה לאותו אב להודות בצידקתו. אומנם, זו דוגמא קיצונית, אך היא מוכיחה שאם ילד לא ילמד לרסן את כעסו בהיותו קטן, הוא עלול להרחיק לכת עד כדי כך, שיהפוך לרוצח ר"ל. הדגישו את חשיבות אמירת האמת תמיד, כבר מגיל צעיר. אסור לתת דריסת רגל לשקר וכזב, לעולם. אמרו לילדכם כי הוא אף פעם לא יפסיד אם יאמר את האמת, וכי עליו להיות תמיד גיבור ולדבוק בה. אם יש ברשותכם ספר מעשיות בנושא זה, הקריאו לו מתוכו. המסר החינוכי יחדור יותר עמוק בעזרת סיפור. הזהרו מלשקר לילדכם בעצמכם בשום מקרה, כיון שבכך תסכלו את כל אפשרות לחנכו להיות אמיתי וישר. ובספר בני חביבי הביא שעל דברים אלו צריכים פקחת עיניים גדולה, כי חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה, וככל שנדאג לשרש זאת בילדים עוד מקטנותם, נקצור את פירות הנבטיים לטוב לנו ולהם כל הימים.

שלום בית

וראה בטוב ירושלים

ידוע מרבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שפירש את הפסוק: "וראה בטוב ירושלים", באופן שצריך כל אדם לחפש את הטוב בשני, גם בחצי כוס ריקה אפשר למצוא את החצי המלאה, תלוי איך מסתכלים. וככל שמטיבים לראות את הטוב שבשני, כך זוכים לאושר בעולם הזה ולשכר מושלם בעולם הבא... גם בנשואין עלינו ללמוד את יחודיות בן הזוג שלנו ולהעריכו. אין זה משנה מי הוא בן הזוג שלך, תמיד יש בו דבר מיוחד. לעולם אין להשוות את בן הזוג לאדם אחר, כי אין שני בני אדם שיש להם אופי או רקע דומים. במקום להשוות לאחרים, תמצא את התכונות המיוחדות של הבן הזוג, ותלמד להעריך אותו. יש בעלים שמצטיינים בלימוד תורה, אחרים מצטיינים בעסקים, אחרים מצטיינים בעשיית חסד ויש שמצטיינים בעזרה בבית. יש נשים שתמיד מחפשות עשיית מצוות, שמצטיינות להרויח כסף, אחרות נהדרות עם ילדים ואחרות יודעות ומטיבות לבשל. לכל אדם יש בתכונותיו נקודות טובות, וחשוב לבן זוגו לראות אותם ולשבח אותם בפניו. לעולם אל תאמר לבן זוגך: "למה אתה לא כמו פלוני?". כל אדם הוא מיוחד ואסור להשוות אותו לאחרים. כאשר אתה מנסה להשוות את הבן זוג לאחרים הוא נעלב, וזה רק מביא אי נעימות בין בני הזוג. אם ברצונך לשפר עניין מסוים, השתדל לומר הערות חיוביות. למשל, אם רצונך הוא שבעלך ילמד יותר תורה, תוכלי לומר משהו כמו: "אתה כל כך חכם בעסקים, אני בטוחה שעם מוח כמו שלך מאוד תהנה מלימוד התורה". או אפשר לומר: "אתה עושה כל כך הרבה חסד. הייתי רוצה שתעשה חסד איתי ותעזור לי בבית". אם הבעל רוצה שאשתו תהיה יותר זמן בבית, הוא יכול לומר: "את עושה כל כך הרבה דברים יפים עבור אחרים. המשפחה שלנו מאוד תהנה אם היית משתמשת בכוחות אלה בתוך הבית שלך". אסור להרבות בהערות, כי לא מרויחים מזה, ורק מפסידים. במקום זה, שבח מה שאתה מוצא בחיובי. כאשר אדם שומע שבחים, הוא פתוח לשמוע ביקורת, למלא בקשות ולהשתפר במעשיו ביתר קלות. הערכה היא כלי הרבה יותר מועיל לנשואין מביקורת, כיון שאין אדם שאוהב ביקורת. רק אם הביקורת עטופה בהרבה שבחים, ויש לה עטיפה צורה מכובדת, יש לה סכוי להשפיע על ההתנהגות של הזולת. אם נשתדל להרבות "בשבחים" ולראות את הטוב "ולהגדילו" ומאידך נמעט בביקורת ובחיפוש אחר "הלא נמצא", אזי חיינו יהפכו לגן עדן עלי אדמות, אפשר לנסות ולראות.

אמרי שפך

רה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: כל הדברים שבעולם אפשר לחקותם, חוץ מן האמת, שכן אמת מדומה - שוב אינה אמת.

רה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: שפת אמת - פרי הצניעות.

הבעל שם טוב הקדוש אומר: "ותשלך אמת ארצה" (דניאל ח, יב) - מרגלית טובה זו, חותמו של הקדוש ברוך הוא, מתגוללת בעפר ואין איש מרים אותה מן הארץ, אלא שאי אפשר להעלות מרגלית מן האדמה בלי שהאדם יתכופף תחילה. אך אין איש רוצה להנמיך קומתו.

רה"ק רבי נחמן מברסלב אומר: מוטב להאמין בשטויות ושקרים, כדי להאמין גם באמת, מלכפור בכל. (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל וזמשל

וודאי, שחייבים לנו לדעת מי אנו ומה אנו, לעומת ההרים הגדולים והנכבדים ההם. ברם אף על פי כן אין אנו פטורים מעול האחריות הכבדה המוטלת עלינו, ואנו צריכים להיזהר עוד יותר בכבוד שמים, שכן אחר כך חייבים נהיה לתת דין וחשבון על מעשינו - אם ידענו לחלוק כבוד כראוי למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

כיצד נעשה אדם בעל בית? יש מי שהולך לשוק, קונה לעצמו לבנים, אריחים וקורות וכל שאר הציוד הדרוש לבניית בית. הוא בעצמו חופר את היסודות, עמל וטורח בזעת אפו על כל קורה שהוא מניח, על כל נדבך שהוא מוסיף, עד שקם הבית ועומד על תילו. יש מי שנתברך מן השמים בממונו, הרי הוא הולך וקונה בית מן המוכן, כפי אשר תשיג ידו, או שוכר הוא בנאים והם בונים לו בית. אין הבדל בין הראשון לשני, שניהם בעלי בתים. כיוצא בזה גם התורה. על הפסוק "בנתה ביתה" (משלי יד), דרשו חכמינו במדרש: "זו התורה, ללמדך שכל מי שקנה לו דברי תורה, קנה לו בית בעולם הבא". הדגישו חז"ל בדבריהם הקדושים ואמרו: "מי שקנה לו תורה", ולא אמרו "מי שלמד תורה", ללמדנו כי לא רק הלומד תורה בונה לו בית בעולם הבא, אלא גם מי שמחזיק תורה בכספו, קונה לו את הבית בכסף הזה, שהוא מחזיק את התורה, ואין הבדל בין הבית הקנוי לבין הבית הבנוי.

(משלי ההפץ חיים)

מנהגו של עולם, כשיוצא מלך המדינה לתור בארץ, מלווה אותו מעיר הבירה ועד לעיר הראשונה, שאליה יסור בדרכו, פמליא של שרים נשואי פנים. משהגיע לעיר הפלך, יוצאת לקראתו משלחת ובראשה שר הפלך כדי להקביל את פניו, ומשלחת זו אף מלווה אותו בצאתו מן העיר, עד בואו לעיר אחרת. ואם עיר זו אינה עיר פלך, יוצא לקראתו ראש העיר וכו' וכו'. אם הוא עובר בדרכו באחד הכפרים, יוצאים לקראתו זקני הכפר ומקבלים את פניו וחולקים לו כבוד. כידוע, אין זקן הכפר אדם חשוב ביותר, וברגיל, לכבוד גדול יחשב לו לעמוד במחיצתו של ראש העיר, ואין צריך לומר, כי קשה לו לבוא במגע ובמשא עם שר הפלך. על אחת כמה וכמה שלא יעלה כלל על דעתו, כי אדם כמותו יזכה לעמוד פנים אל פנים עם המלך בכבודו ובעצמו. אף על פי כן, בבוא שעת כושר כזו, שהמלך יוצא לתור את הארץ, זוכה גם אדם פשוט שכמותו להיות בין רואי פניו ובין אלה היוצאים לחלוק לו כבוד. הוא חייב לדאוג לכך, שאנשי הכפר יקבלו את פני המלך כראוי, שהכל יהיה נקי ומצוחצח לכבודו של המלך וכיוצא באלה. אחר כך הוא חייב למסור דין וחשבון על מעשיו בפני הממונים עליו. בדורות אחרונים אלה, המתמעטים והולכים, דומים גם אנו לאותם זקני הכפר. לפנים, בדורות הראשונים, התהלכה לפניו יתברך פמליא של נכבדים ונשואי פנים - האבות, משה ואהרן ושבעים זקנים, אחרי כן הנביאים, אנשי כנסת הגדולה, תנאים ואמוראים ושאר גדולי עולם. היו הדורות מתמעטים והולכים, עד אשר הגיע הזמן שגם אנו, זקני הכפר, זכינו להיות אלה המצווים על כבוד שמים. ודאי

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

ויעכבו אותו מלהתפלל תפילת מנחה.

✓ הנוהגים להקל לאכול ארוחת צהריים לפני תפילת מנחה, ומתפללים מנחה קטנה, יש להם על מה שיסמוכו, מפני שמלבד שכן המנהג בהרבה מקומות להקל בזה, גם מניחים שומר שיזכירם להתפלל, וגם יש להם זמן קבוע להתפלל מנחה בכל יום. אולם עדיף יותר בכיוצא בזה להתפלל מנחה גדולה, כדי שיוכלו לאכול סעודת הצהריים בהיתר לפי כל הדעות.

✓ יחיד האוכל בביתו לאחר שהגיע זמן מנחה קטנה מחמת הכרח וסיבה, יניח שומר כדי לקיים דברי חכמינו.

✓ כל הנאמר בסעיפים הקודמים לגבי מניעת אכילה לפני מנחה, הוא דווקא באדם רגיל, אבל הרעב ביותר עד שאינו מסוגל לכוון בתפילה, הרי הוא בכלל חולה, ורשאי הוא לאכול לפני שמתפלל תפילת מנחה אם ירצה.

✓ אם התחיל לאכול סעודה גדולה סמוך למנחה גדולה, או אפילו לאחר שהגיע זמן מנחה גדולה, כל שלא הגיע עדיין החצי שעה שלפני מנחה קטנה, אינו צריך להפסיק. ובלבד שיהיה שהות ביום להתפלל לאחר שיגמור סעודתו. אבל אם משער שלא ישאר שהות ביום להתפלל לאחר שיגמור סעודתו, צריך להפסיק מיד כשמגיע זמן מנחה קטנה. ואפילו אם התחיל בהיתר דהיינו לפני חצות היום, צריך להפסיק, שחוששים שמא ישכח ויעבור הזמן לגמרי.

(התפילה והלכותיה)

✓ מעיקר הדין נפסק בשולחן ערוך שאסור לאדם לאכול אפילו סעודה רגילה (דהיינו סעודת כל אדם הרגיל בה יום יום) סמוך למנחה גדולה (וסמוך היינו חצי שעה לפני שגייע זמן מנחה), וכל שכן סעודה גדולה כסעודת מילה ונישואין. כיון שחוששים שמא ימשך בסעודתו ויעבור זמן מנחה. אבל המנהג להקל (כדעת הרמ"א) לאכול סעודה רגילה סמוך למנחה גדולה. ומכל מקום טוב להחמיר שלא לאכול (אפילו סעודה רגילה) עד שיתפלל, וכדעת מרן השולחן ערוך, או שיעמיד שומר שיזכיר לו שיתפלל.

✓ המנהג שנהגו להקל לאכול סעודה סמוך למנחה גדולה, הוא דוקא סעודה רגילה דהיינו סעודת כל אדם הרגיל בה יום יום, אבל סעודה גדולה כגון סעודת נישואין או ברית מילה, אין להקל לאכול לפני מנחה גדולה, כיון שיש חשש לשכרות, אלא יתפללו מנחה תחילה, ואחר כך יעשו את הסעודה. ויש שכתב שאפשר שאם יניח שומר שישמריהו שלא ישתה משקאות חריפים, רשאי לאכול אפילו סעודה גדולה.

✓ מי שקראו לו לסעודת מצוה והמסובין כבר התפללו מנחה, אינו רשאי להתפלל ביחידות כדי להשתתף עמם בסעודה. ומכל מקום מותר לאכול פירות הרבה או פת פחות מכביצה ומשקה. ושאר תבשילים העשויים מחמשת מיני דגן - מותר לאכול, אם אינו קובע עליהם סעודתו.

✓ מותר לאכול לפני מנחה פירות, או פת פחות מכביצה, כיון שאין חשש שדברים אלו ימשכו